

ПРЕЛЮДИЯ

Как ще отречеш, скъпа приятелко, че има същества – нито хора, нито животни, – странни същества, пръкнали се по прищявка на нечии пошли и абсурдни мисли?

Знаеш ли кое е добро, моя нежна приятелко – добър е законът, добро е всяко правило и всяка строга норма. Добър е великият Бог, който е създал тези норми, тези правила и закони. Добър е и човекът, който ги зачита, който върви по пътя си смирено и търпеливо, следвайки вярно своя добър Бог.

Друг е обаче князът, който мрази доброто. Той нарушава законите и нормите. Той създава – запомни добре – *против природата*.

Той е лош, зъл е. А зъл е и човекът, който постъпва като него. Той е изчадие на Сатаната.

Зло е, голямо зло е да посегнеш на извечните закони и дръзко да ги изтръгнеш от железните им устои.

Злодеят вероятно го прави, защото Сатаната, който е могъщ господар, му помага; той може да създава по своя воля и по свое височайше желание. Той може да върши дела, които погават всички правила, противоречат на природата и я преобръщат с главата надолу. Но той трябва да внимава: каквото и да сътвори, то ще е само лъжа и измамно заслепление. То ще се издигне и ще се възвиси до небесата – но накрая ще рухне и рухвайки, ще погребне в своето падение дръзкия глупак, родил тези скверни мисли.

Негово превъзходителство Якоб тен Бринкен, доктор на медицинските науки, редовен професор и действителен таен съветник, създаде странното момиче, създаде го против цялата природата. Създаде го – съвсем сам, – макар идеята да идва-

ше от друг. И това същество, което те кръстиха и нарекоха Алрауне, порасна и живя като човек. Каквото и да докоснеш Алрауне, превръщаше се в злато, където и да погледнеш, пируваха необуздани страсти. Ала където се докоснеш отровният ѝ дъх, тържествуваше грехът, а от земята, по която стъпваха малките ѝ крачета, поникваха бледите цветя на смъртта. Уби я тъкмо онзи, който някога я бе измислил: Франк Браун, който живееше на ръба на живота.

Не за теб, русокоса сестрице, написах тази книга. Очите ти са сини и благи, те не познават греха. Дните ти са като тежките гроздове цвят на сини глицинии, капят и застилат земята с мек килим: а аз с леки крачки пристъпвам по искрящите на слънцето алеи на кротките ти дни. Не за теб написах тази книга, мое русокосо дете, прелестна сестрице на моите съновно тихи дни.

За теб обаче я написах, дива грешнице на моите пламенни нощи. Когато паднат сенките, когато безпощадното море погълне прекрасното златно слънце, тогава над вълните пробягва стремглав отровнозелен лъч. И тогава за един миг грехът се изсмива над смъртния страх на плахия ден. Той се протяга над тихите води, надига се, перчи се в огнени, жълти, червени и наситенолилави цветове. И грехът започва да диша в дълбоката нощ, бълва чумавия си дъх над цялата земя.

И ти сигурно усещаш горещия му дъх. Тогава очите ти се отварят широко, младата ти гръд се надига по-дръзко. Тогава ноздрите ти потрепват, влажните ти трескави длани се разтварят. Тогава падат пуританските воали на целомъдрените ти дни, тогава от черната нощ се ражда змията. Тогава, сестро, дивата ти душа се протяга, радостна от всичкото това безчестие, просмукана от всичките отрови. От мъки и кръв, от целувки и похот тя се въздига, ликувайки, нагоре и се сгромолясва с крясък през всички небеса и произподни.

Сестро на греховете ми, за теб написах тази книга.

ПЪРВА ГЛАВА, КОЯТО ОПИСВА КЪЩАТА, В КОЯТО СЕ ПРЪКНА МИСЪЛТА ЗА АЛРАУНЕ

Бялата къща, където се появи Алрауне тен Бринкен – далеч преди да бъде родена, преди още да бъде зачената, – се намираше до Рейн – малко встрани от града, на широката улица с вилите, която тръгва от стария архиепископски дворец, днес във владение на университета. Там се намираше тази къща. А по онова време я обитаваше съдебният съветник Себастиан Гонтрам.

Щом свърнеше от улицата, човек прекосяваше дългата занемарена градина, която никога не бе виждала градинар. Стигаше до къщата, чиято мазилка се ронеше, търсеше звънец, но не откриваше. Викаше и крещеше, но не се мярваше жива душа. Накрая изритваше вратата и влизаше, качваше се по мръсната, никога немита стълба. А някоя голяма котка изскачаше от тъмнината.

Или пък... Голямата градина оживяваше от хиляди дивачета. Там лудуваше челядта на Гонтрам: Фрида, Филип, малките Паул, Емил, Йозеф и Волфи. Те бяха навсякъде, криеха се в клоните на дърветата, пълзяха в дълбоките ями в земята. А после и кучетата – два нахални шпица и един фоксхаунд със съмнително родословие. На всичко отгоре идваше и минипинчерът на господин адвоката Манасе – едно кафяво нещо, същинска наденичка, топка, не по-голяма от шепя. Казваше се Циклоп.

Всички те вдигаха врява и крещяха. Волфи, току-що навършил годинка, лежеше в детска количка и пишеше пронизително, упорито, часове наред. Само Циклоп можеше да се мери с него, той лаеше пресипнало и накъсано, безспир. Не помръдваше от мястото си точно като Волфи, джафкаше ли джафкаше, виеше ли виеше.

Отрочетата на Гонтрам беснееха из хрусталаците в късния следобед. Фрида, най-голямата, трябваше да ги гледа; да внимава братчетата ѝ да кротуват. Ала тя бе решила, че те и без нея си кротуват и бе седнала отзад в разнебитената беседка, обвита с люляци, с приятелката си, малката принцеса Волконска. Двете бърбяха и споряха, мислеха си как съвсем скоро ще навършат четиринадесет и ще могат да се омъжат. Или поне ще могат да се уредят с любовник. Ала и двечките бяха благочестиви и решиха да поизчакат още малко, само четиринадесет дни – до първото им причастие.

Тогава щяха да получат дълги рокли. Тогава щяха да са големи. Тогава можеха да имат любовници.

Взимайки това решение, те сметнаха, че са много добродетелни. И си казаха, че би било добре веднага да отидат на църква, на великденските молитви.

През тези дни човек трябваше да се смири, трябваше да бъде сериозен и разумен.

– Освен това сигурно и Шмиц ще е там! – каза Фрида Гонтрам.

Малката принцеса сбърчи носле.

– Пфу! Шмиц!

– И баварците със сините шапки! – хвана я Фрида под ръка.

– Онези ли? Та те са празноглавци! Знаеш ли, Фрида, *изисканите* студенти изобщо не ходят на църква.

Това беше чистата истина, изисканите студенти не правеха подобни неща.

Фрида въздъхна. Бутна бързо количката с дерящия се Волфи настрани и ритна Циклоп, който се опитваше да я захапне за крака.

Да, да, принцесата имаше право, църквата не вършеше никаква работа.

– По-добре да останем тук! – реши тя.

И девойките се върнаха в беседката с люляците.

Всички отрочета на Гонтрам изпитваха неутолима жажда за живот. Не го знаеха, но подозираха, усещаха предопределението си – че ще умрат млади и жизнени, в разцвета на силите си. Че имат само частица от времето, отредено на другите хора. И затова гребяха с пълни шепи от него, вдигаха врява и лудуваха, тъпчеха се и се наливаха до пръсване с живот. Волфи пищеше в количката си, пищеше толкова силно, колкото три бебета накуп. Братчетата му лудуваха из градината, бяха навсякъде, сякаш бяха

четири дузини, а не само четирима. Мърляви, сополиви и дрипави, непрекъснато разкъравени – кога с порязан пръст, кога с ожулено коляно или с по-сериозна рана.

На залез слънце дечурлига на Гонтрам се кротваха. Прибираха се вкъщи и отиваха в кухнята. Поглъщаха купища сандвичи с дебели резени шунка и салам. И пиеха от специалната си вода, която слугинята оцветяваше леко с червено вино. Сетне слугинята ги измиваше. Събличаше ги, натикваше ги в коритото, взимаше черен сапун и твърдата четка. Жулеше ги като чифт ботуши, които никога не блесват от чистота. А лудетините отново крещяха и беснееха в дървените си корита.

После, уморени до смърт, те пропълзяваха до леглото, строполяваха се в него като чували с картофи и не помръдваха повече. Постоянно забравяха да се завият; за това имаше грижа слугинята.

По това време, както обикновено, на гости дойде адвокат Манасе. Той изкачи стълбите, почука с бастуна си на няколко врати и след като не получи отговор, влезе сам.

Госпожа Гонтрам го посрещна. Тя беше висока жена, почти двойно по-висока от господин Манасе. Той бе като джудже – топчест, лика-прилика с грозното си куче Циклоп. Рехавата брада покриваше бузите, брадичката и устните му, а посред нея надничаше носът му, малък и объл като репичка. Когато Манасе заговореше, сякаш джафкаше, готов тутакси да захапне някого.

– Добър вечер, госпожо Гонтрам – каза той. – Не се ли е прибрал все още господин колегата?

– Добра вечер, гос'ин адвокат – каза високата жена. – Настанявайте се.

– Не се ли е прибрал господин колегата? – повтори настоятелно дребният Манасе. – И моля ви, кажете да внесат детето, човек не може да си чуе мислите!

– К'во? – попита госпожа Гонтрам. После измъкна тапите от ушите си. – Ахааа! – продължи тя. – Волфи! И вий трябва да си вземете такива, гос'ин адвокат, нищичко няма да чувате. – Тя отиде към вратата и се провикна: – Била, Била! Или Фрида! Глухи ли сте? Приберете Волфи вкъщи!

Госпожа Гонтрам все още бе по пенъоар в кайсиев

цвят. Имаше буйна кестенява коса, прихваната небрежно,

с провиснали кичури. Черните ѝ очи изглеждаха големи, безкрайно големи и отворени до невъзможност, и горяха с изпепеляващ, зловещ огън. Челото ѝ се вдлъбваше на слепоочията, тънкият ѝ нос бе хлътнал, а бледите ѝ бузи бяха опънати по скулите. Бяха жигосани от големи туберкулозни петна.

– Дали не ви се намира една хубава пура, гос'ин адвокат? – попита тя.

Той извади табакерата си ядно, почти гневно.

– Колко изпушихте днес, госпожо Гонтрам?

– Двайсетина – засмя се тя. – Но нали знаете, от онези фъшкии за по четири фенига парчето! Малко разнообразие ще ми дойде тамън. Хайде, дайте ми оназ' дебелата! – Тя взе една тежка, почти черна мексиканска пура.

– Как я мислите тази? – въздъхна господин Манасе. – Колко още ще я карате така?

– Пфууу! – изпуфтя тя. – Не си го слагайте на сърце. Че колко ли? Завчера гос'ин санитарят рече – шест месеца. Ама да знаете, същото рече и преди две години. Все си мисля, че оназ' с косата не се е втурнала в галоп към мен, а подтичва в тръс с пустата му охтика.

– Поне не пушете толкова много! – изджафка дребният адвокат.

Тя го погледна втрещено, тънките ѝ, синкави устни се повдигнаха и оголиха искрящобелите ѝ зъби.

– К'во? К'во, Манасе? Да не пафкам ли? Я, моля ви се, затваряйте си човката! Че какво друго ми остава? Да цвъкам деца – по едно на година; да въртя къщата с тези калпазани на главата, пък и тази охтика. И на туй отгоре да не пафкам? – Тя издуха гъст дим в лицето му и адвокатът се задави в кашлица.

Той я погледна, отчасти жлъчно, отчасти с обич и удивление. Този дребосък Манасе нямаше равен по дързост, когато се изправеше в съда, не се смущаваше да пусне я шега, я остра, пиперлива дума. Джафкаше, хвърляше се, хапеше наоколо безпощадно и безстрашно. Ала тук, пред тази суха жена, чието тяло бе досущ като скелет, чиято глава се хилеше като мъртвешки череп, която от години бе с крак и половина в гроба и през смях придърпваше и другата половина вътре – тук той се боеше. Тези буйни лъскави къдрици, които растяха ли растяха, все по-здрави и все по-буйни, сякаш самата смърт ги наторяваше, тези равни, блестящи зъби, които захапваха здраво черната угарка

на дебелината пура, тези големи очи – прекомерно големи, без надежда, без копнеж, почти без да осъзнават сияйния си плам – го караха да онемее и да се смали, да се смали до размерите на кучето си.

О, той, адвокат Манасе, бе много образован. Наричаха го хоща енциклопедия и нямаше тема, по която да не бе сведущ на момента. Сега той си мислеше: „Тя е страстна епикурейка. Смята, че смъртта не я засяга. Щом е жива, смъртта не е пристигнала. А щом смъртта пристигне, самата тя ще си замине.“

Ала той, Манасе, отлично виждаше, че смъртта вече е пристигнала, въпреки че госпожата бе все още жива. Отдавна се бе настанила там, пълзеше из целия дом. Играеше си на сляпа баба с тази жена, която вече бе белязала, оставяше белязаните ѝ деца да крещят и беснеят из градината. И наистина, тя не галопираше. Носеше се спокойно в тръс – тук госпожата имаше право. Ала само защото така ѝ харесваше. Само защото се забавляваше да си играе с тази жена и жадните ѝ за живот деца като котка със златните рибки в аквариум.

„Охо, никаква я няма!“ – мислеше си за смъртта тази ми ти госпожа Гонтрам, която в протекание на деня се протягаше на шезлонга, пафкаше дебелия черни пури, четеше безкрайни романи, натъпкала тапи в ушите си, за да не чува врявата на децата. „Охо, никаква я няма ли?! Никаква ли?“ – кискаше се смъртта и се подсмиваше на адвокатата иззад ужасната си маска, духайки гъст дим в лицето му.

Дребосъкът Манасе я виждаше, виждаше я отчетливо. Вторачил се бе в нея и дълго размишляваше за коя ли точно смърт от богатата палитра идеше реч. Нещо в стила на Дюрер? Или пък на Бюклин? Или някоя необичайна арлекинова смърт в духа на Бош или Брьогел? А може би някоя налудничавя, безотговорна смърт като при Хогарт, Гоя, Роуландсон, Ропс или Кало?

Не беше никоя от тях. Тази, която седеше срещу него, беше смърт, с която можеш да се спогодиш, беше порядъчно буржоазна и при това с романтичен привкус, рейнска смърт, ретеловска*. Беше сговорчива смърт, щегаджийка по рождение, която пушеше, пиеше вино и можеше да се смее.

---

* Алфред Ретел (1816–1859) – немски художник. Изкуството на Ретел е в духа на романтизма; рисува цикъл гравюри на тема „Още един танц на смъртта“. [Всички бележки, без изрично отбелязаните, са на преводача.]